

GLOBALNÍ HROZBY MEZINÁRODNÍHO TERORISMU VE SVĚTLE POSLEDNÍCH SVĚTOVÝCH SUMMITŮ PROTI TERORISMU

Jozef Sabol¹, Bedřich Šesták², Jan Paďourek³

ABSTRAKT

Každoročně v první polovině září pořádá Mezinárodní institut proti terorismu (ICT) v Herzliyi v Izraeli Světový summit proti terorismu. Tento summit patří ve světě mezi největší a nejvlivnější události v boji proti mezinárodnímu terorismu. V roce 2017 se konal již 17. ročník této prestižní akce. Summit představuje mimořádnou příležitost pro setkání vysoce kvalifikovaných odborníků z různých oborů angažujících se v boji s terorismem a slouží jako platforma pro formování mezinárodní spolupráce v této oblasti. Každého summitu se účastní přes 1000 předních vládních, obranných, zpravodajských a policejních představitelů, jakož i řada významných vědců z univerzit a managerů bezpečnostního průmyslu z více než 60 zemí. Referát stručně shrnuje průběh jednání posledních dvou summitů, konaných v r. 2017 a 2016.

Klíčová slova:

Summit, ICT, Izrael, boj proti terorismu, mezinárodní spolupráce.

ABSTRACT

Every year in the first half of September, the International Institute of Counter-Terrorism (ICT) in Herzliya, Israel, holds the World Summit on the Fight against Terrorism. This Summit is one of the world's greatest and most influential events in

¹Jozef Sabol, doc. Ing. DrSc., Policejní akademie České republiky v Praze, Lhotecká 559/7, 143 01 Praha 4, ČR; +420 974 828 036; sabol@polac.cz.

²Bedřich Šesták, prof. Ing. DrSc., Policejní akademie České republiky v Praze, Lhotecká 559/7, 143 01 Praha 4, ČR; +420 974 828 036; sestakb@polac.cz.

³Jan Paďourek, PhDr., Policejní akademie České republiky v Praze, Lhotecká 559/7, 143 01 Praha 4, ČR; +420 974 828 036, j.padourek@polac.cz.

the fight against international terrorism. In 2017, this prestigious event was held for the seventeenth time. The Summit is an extraordinary opportunity for meetings of highly qualified experts from various areas involved in the fight against terrorism and serves as a platform for the formation of international cooperation in this field. Each Summit is attended by over 1000 leading government, defense, intelligence and police high-ranking officials, as well as important scientists and managers representing security industry from more than 60 countries. Each of these Summits focuses primarily on a specific topic. The paper briefly summarizes the progress of the last two Summits held in 2017 and 2016.

Key words:

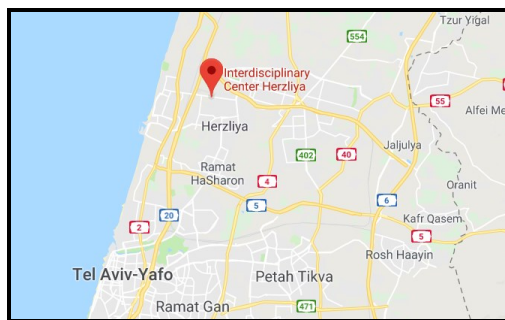
Summit, ICT, fighting terrorism, international cooperation.

1 ÚVOD

V r. 2017 se konal již 17. ročník Světového summitu v boji proti terorismu. První summit byl iniciován teroristickými útoky na USA v září 2001. Stejně jako u předchozích summitů, hlavním místem konání je komplex Mezinárodního interdisciplinárního centra (Interdisciplinary Center – IDC) v Herzliyi, v Izraeli, asi 10 km na sever od Tel Avivu (obr. 1). Některá jednání konference se konají v blízkém hotelu Sharon. Konferenci po odborné a organizační stránce zajišťuje Mezinárodní Institut pro boj s terorismem (International Institute for Counter-Terrorism – ICT) v čele s jeho ředitelem prof. Boazem Ganorem. Institut ICT je součástí IDC zahrnující řadu dalších univerzitních a výzkumných pracovišť, které v oblasti boje proti terorismu hrají v Izraeli nezastupitelnou roli. Proto bude vhodné se o některých z těchto součástí IDC, zejména pak ICT, zmínit trochu podrobněji, neboť jejich náplň práce přímo či nepřímo souvisí se zaměřením summitů věnovaných boji proti terorismu.

a)

b)

Obrázek 1 Pohled na kampus IDC a jeho poloha, a) areál ICD v Herzliyi, b) poloha ICD severně od Tel Avivu

2 STRUKTURA A ZAMĚŘENÍ IDC A ICT

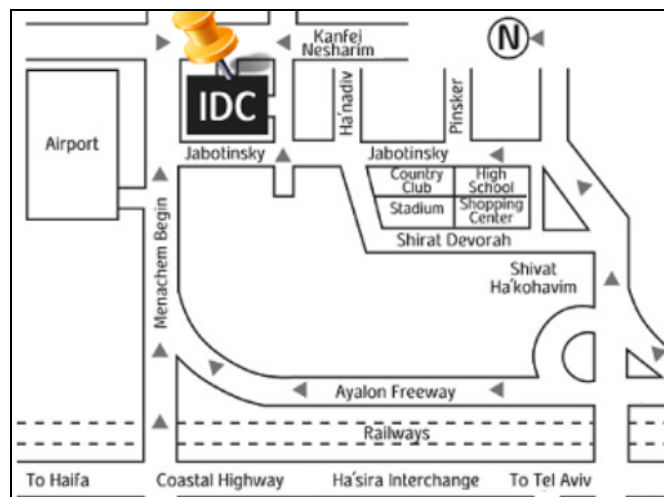
2.1 Mezinárodní interdisciplinární centrum

Toto centrum, založené v r. 1996, má statut neziskové akademické instituce. V současné době má v bakalářském a magisterském studiu přes 8000 studentů, z toho kolem 2000 zahraničních z bezmála 90 zemí (přibližně 25 % těchto studentů pochází z USA). Úroveň IDC je velmi vysoká: co do úspěšnosti je na prvním místě v Izraeli a na 21. místě v celosvětovém měřítku. Institut se specializuje především na politické vědy, diplomacii a boj proti terorismu. Na IDC je možné získat titul v oblasti práva, obchodu, státní správy, informatiky, komunikace, ekonomiky a psychologie [1].

Centrum IDC zahrnuje řadu škol (fakult) a institucí, jakými jsou Radzyner Law School; Arison School of Business; Efi Arazi School of Computer Science; Lauder School of Government, Diplomacy and Strategy; Sammy Ofer School of Communications; Baruch Ivcher School of Psychology; Tiomkin School of Economics; School of Sustainability a Raphael Recanati International School.

2.2 Mezinárodní institut pro boj s terorismem

Institut ICT, který je situován v kampusu IDC, představuje jednu z nejprestižnějších vysokoškolských zařízení zabývajících se v podstatě všemi důležitými formami boje proti terorismu, včetně studia různých druhů terorismu, kontraterorismu, národní bezpečnosti, hrozeb zranitelnosti kritické infrastruktury, hodnocení rizika, analýzou zpravodajských informací a obranou proti současným projevům terorismu [2]. Oblast terorismu ICT pojímá globálně jako strategický problém a hrozbu nejenom pro Izrael, ale také další země ve světě. Zakladatel ICT, prof. B. Ganor, je v současné době výkonným ředitelem institutu a hlavním pilířem při koncipování a organizaci Světových summitů, které tento institut každý rok pořádá.

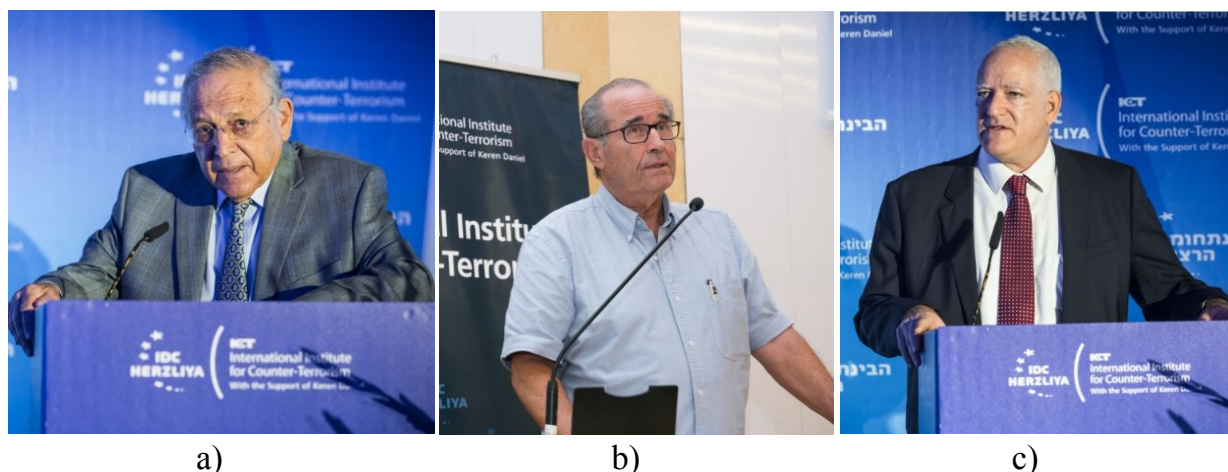
Obrázek 2 Institut ICT se nachází v areálu IDC v Herzliyi nedaleko Tel Avivu

3 PŘEHLED JEDNÁNÍ POSLEDNÍCH DVOU SUMMITŮ

3.1 Rok 2017: 17. Světový summit proti terorismu

Poslední Světový summit proti terorismu proběhl v izraelské Herzliyi v termínu od 11. do 14. září 2017 pod názvem „Teroristický labyrint“. Mezi hlavními řečníky, kteří tento summit zahájili a přednesli úvodní referáty, byl prof. Uriel Reichman (obr. 3a), prezident a zakladatel IDC Herzliya, Shabtai Shavit (obr. 3b), předseda představenstva ICT a bývalý ředitel Mossadu, a prof. Boaz Ganor (obr. 3c), zakladatel a výkonný ředitel ICT, který jako děkan vede také Lauderskou školu vládní diplomacie a strategie, IDC Herzliya [3].

Prof. U. Reichman otevřel jednání summitu a ve svém referátu se zaměřil na prudké změny a propojení globálních trendů v oblastech životního prostředí, imigrace, geopolitických spojení a problémům boje proti terorismu. S ohledem na poslední ekonomický a technologický vývoj zdůraznil potřebu dívat se na terorismus novým prizmatem.

Obr. 3 Přednášející zahajovacích referátů, a) prof. U. Reichman, b) S. Shavit, c) prof. B. Ganor

V následujícím vystoupení *S. Shavit* představil pět možných scénářů týkajících se předvídatelné budoucnosti. Argumentoval tím že, jak radikální islám Sunnitů, tak i Šitů, bude i nadále propagovat myšlenku vytvoření kalifátů, přičemž budou vzájemně soutěžit o vliv ve světě. Očekává se přitom, že radikální islám se bude stále více a více zaměřovat na Afriku. Shavit uvedl, že dřívější rozdělení sfér vlivu mezi některými mocnostmi jsou minulostí, přičemž současné světové velmoci se budou snažit vyhnout globálnímu vojenskému konfliktu. Nakonec předpověděl, že izraelsko-palestinský konflikt se bude vyvíjet jedním ze dvou způsobů: buď dojde k vytvoření dvou samostatných států, nebo zůstane jenom jeden státní útvar, což se bude i nadále projevovat jako zdroj trvalé nestability v regionu.

Prof. Boaz Ganor představil hlavní témata summitu, přičemž zdůraznil fenomén teroristy jako „osamělého vlka“ a dále se věnoval trendům v protiteroristické politice Spojených států, budoucnosti Blízkého Východu po porážce tzv. Islámského státu (ISIS), katastrofickému terorismu, terorismu v regionu Afghánistán-Pákistán, souvislosti globální migrace a terorismu, stejně jako současným a budoucím bezpečnostním problémům Izraele.

Na závěr uvítacího ceremoniálu, pozdravil summit *Moshe Fadlon*, starosta Herzliye, který přivítal všechny účastníky konference a podtrhl význam přijímaných protiteroristických opatření. Podpořil přitom posílení partnerství mezi výzkumnými pracovníky a politiky, a uvedl možnosti pro takovou spolupráci.

Další řečníci úvodního zasedání se věnovali různým aktuálním problémům ve vztahu k terorismu, přičemž byly akcentovány následující hlediska:

- Úsilí Izraele ve výchově a propagaci boje proti terorismu včetně poskytnutí ekonomické pomoci Palestinské samosprávě v oblasti energie, infrastruktury a pracovních příležitostí (*příspěvek plk v.v. Daniela Reisnera*);
- Zdůraznění zranitelnosti kolabujících režimů a důležitost vyváženosti dodržování lidských práv a zajištění adekvátní bezpečnosti v boji s teroristy a dalšími nebezpečnými živly (*příspěvek Nickolaye Mladenova, zvláštního koordinátora blízkovýchodního mírového procesu OSN*);
- Formulace pěti cílů v boji s terorismem, jmenovitě vytvoření mezinárodního konsensu v odsouzení terorismu, podpora všeobecně akceptovatelných řešení konfliktů, pojmenovat politické a sociální faktory vedoucí k násilí, posílení koordinace v boji proti pachatelům a iniciátorům terorismu, a podpora umírněných institucí a zdravých sil ve společnosti (*proslov dr. Jehangira Khana, ředitele protiteroristické kanceláře OSN*);
- Ocenění některých posledních kroků vedení OSN, která přešla od „rétoriky k realitě“;
- Šíření teroristické propagandy online specificky zaměřené na sociální média; a
- Efektivní komunikaci a technickou i vědeckou spolupráci v oblasti boje proti terorismu (*zde například zajímavé vystoupení Briana Fishmana, vedoucího manažera protiteroristických aktivit americké společnosti Facebook*).

Řada dalších cenných příspěvků byla přednesena v jednotlivých sekcích, které se nesly ve znamení následujících okruhů:

- Teroristické hrozby namířené proti Izraeli (*důležitá prezentace např. Rama Ben – Baracka z izraelského ministerstva pro zpravodajství a bývalého náměstka ředitele Mossadu nebo vystoupení bývalého vicepremiéra Izraele Dana Meridora*);
- Terorismus „osamělých vlků“: Hrozby a reakce (*zde v diskusi vystoupil i doc. Jozef Sabol, který hovořil o narůstajícím počtu těchto útoku a podílu radikalizovaných migrantů na těchto násilnostech*);
- Bush, Obama a Trump: Evoluce politiky USA proti terorismu po 9/10 (*hlavní příspěvky přednesli Douglas J. Faith, bývalý americký náměstek ministra obrany, a poradce amerického prezidenta Brian M. Jenkins*);
- Islámský stát po jeho porážce v Iráku a Sýrii (*vystoupení prof. Rohana Gunaratny z Nanyang technologické univerzity v Singapuru*);
- Boj proti terorismu: Diplomatické vyhlídky (*příspěvek např. filipínského velvyslance v Izraeli Nathaniela Imperiala nebo kanadské velvyslankyně Deborah Lyons*);
- Iránská podpora terorismu v Jižní Americe;
- Od Dawah (zaměření na výchovné působení Islámu dovnitř a šíření nenávistné kampaně ve světě) k Džihádu (*klíčový příspěvek prof. Fernanda Reinarse z madridského Real Instituto Elcano*);
- Terorismus katastrof: Hrozby proti kritické infrastruktuře (*např. vystoupení Johna Kappenmanna z americké National Academy of Sciences nebo plk. v.v. Gileada Shenhara z izraelské IDF*);
- Džihádský terorismus v Africko-Pákistánském regionu a jeho teritoriální implikace (*zajímavý pohled prezentoval indický velvyslanec v Afghánistánu Amar Shinha*);
- Globální migrace, terorismus a integrace (*zásadní příspěvek přednesla bývalá vicepremiérka bulharské vlády Rumiana Buchvarova*);
- Terorismus – adaptace, inovace a technologie (*zde především řeč prezidenta izraelské společnosti Cobwebs Technologies Omri Timiakera*);
- Kybernetický terorismus (úvodní referát přednesl např. Mr. Steven Stern z *The Steven E. Stern Workshop on CyberTerrorism, ICT, IDC Herzliya*);
- Středovýchodní rébus: Izrael a jeho sousedi (*hlavní příspěvek zazněl od prof. William Banks, z americké Syracuse University*);
- Třetí libanonská válka: Jenom otázkou času (*zásadní prognóza Chagaie Tsuriele, vrchního ředitele izraelského ministerstva zpravodajství*);
- Cílené zabíjení, útoky pomocí dronů a proaktivní opatření (*vystoupení např. Brig. Gen. v.v. Russella Howarda, profesora americké Monterey Institute of International Studies*).

Konference byla rovněž výbornou příležitostí setkat se s řadou předních odborníků v různých oblastech boje proti terorismu. Zvláště užitečné diskuse proběhly mezi J. Sabolem a představiteli vedení ICT prof. B. Ganorem a Dr. E. Karmonem (obr. 4), které daly podnět ke koncipování konkrétních forem spolupráce mezi ICT a Policejní akademií ČR v Praze. Dr. E. Karmon před rokem navštívil Policejní akademii České republiky v Praze, kde se setkal s prorektorem pro zahraniční styky a dalšími funkcionáři PA.

Ukazuje se, že jsou dobré vyhlídky dále posilovat spolupráci mezi Policejní akademií ČR v Praze a ICT v Herzliyi, jakož i dalšími institucemi a univerzitami v Izraeli, zejména v rámci programu Erasmus+, kde je principiálně možné realizovat výměnu studentů i přednášejících. Tato forma styku s izraelskými partnery bude realizována v součinnosti s Domem zahraniční spolupráce MŠMT, který koordinuje navazování styků českých vzdělávacích institucí a univerzit i ze zemí mimo Evropskou unii.

Obrázek 4 Setkání doc. Jozefa Sabola s Dr. Ely Karmonem, vedoucím výzkumníkem ICT Herzliya, Izrael, na Světovém summitu v r. 2017

3.2 Rok 2016: 16. Světový summit boje proti terorismu

Předposlední 16. světový summit proti terorismu se v izraelské Herzliyi konal pod názvem „Rozklíčování terorismu“ ve dnech 11. – 15. září 2016. Konference pracovala, kromě plenárního zasedání, v patnácti pracovních skupinách se závěrečnou simulací potencionálního chemického teroristického útoku v Evropě. Hlavním řečníkem konference byl, vedle domácích hostitelů v čele s profesorem B. Ganorem, ředitelem a zakladatelem ICT, bývalý americký ministr vnitřní bezpečnosti (Department of Homeland Security) M. Chertoff. Ten ve svém příspěvku „Terorismus 3.0. Výzva jménem celosvětového crowdsourcingu terorismu“ tvrdil, že existují dva nové typy terorismu: 1) množství menších koordinovaných akcí, a 2) tzv. inspirovaný terorismus. S oběma druhy se, podle Chertoffa, velmi obtížně bojuje. Chertoff se zde věnoval

i otázce zneužívání sociálních sítí a tím snadného a levného oslovování davů ze strany představitelů světového terorismu. Druhým velmi významným „globálním“ řečníkem byl *Nicholas J. Rasmussen*, ředitel amerického National Counter-terrorism Center (McLean, Virginia). Ten hovořil o aktuálních hrozbách terorismu v USA. Rasmussen akcentoval nutnost stálého zdokonalování a navyšování zpravodajských a bezpečnostních kapacit, neboť globální terorismus nezvykle rychle a pružně reaguje na nová bezpečnostní opatření přijatá v USA.

Jednotlivé pracovní skupiny se zaměřily na otázky spojené s následující problematikou:

- Financování terorismu, kde se konstatovalo, že pokud například Al Quida ve svém financování spoléhala spíše na dárce, tzv. Islámský stát více čerpal zdroje z kontrolovaných území, čímž se stal nejlépe financovanou teroristickou organizací všech dob. Důležitý příspěvek přednesli zde *Katherine Bauer* z washingtonského Institutu pro blízkovýchodní politiku a prezident izraelského NGO Monitor *prof. Gerald Steinberg*).
- Současná situace v Sýrii a v Iráku (problém aktuálního stavu je spatřován jednak v sektářství a také ve stálých tensích mezi šíity a sunnity. Zde v tomto smyslu odezněl například příspěvek *Dalia D. Kaye*, ředitele amerického Centra pro blízkovýchodní veřejnou politiku, RAND Corporation).
- Problematikou vynucování práva v boji s terorismem (byla zde zmíněna otázka problémů včasného sdílení informací, ale i potřeby neustálé edukace obyvatelstva);
- Stranou nezůstala ani problematika kybernetické bezpečnosti (teroristé stále více používají kybernetický prostor nejen pro svoji ochranu, ale i pro běžný provoz, k útokům na cíle protivníka a také jako účinný a levný nástroj propagandy. Podrobněji např. ve vystoupení *prof. Roberta Tomese* z washingtonské Georgetown University).
- V samostatné pracovní skupině byly prezentovány i zkušenosti z nedávných teroristických útoků provedených v Severní Americe a v Evropě (*Dr. Michael Borchard*, ředitel Konrad Adenauer Stiftung v Izraeli, zdůrazňoval nutnost okamžitého sdílení zkušeností a potřeby stále spolupráce s konstatováním, že se ISIS nyní zaměřuje na tzv. druhou generaci přistěhovalců, kteří jsou díky krizím svých identit snadným cílem pro radikalizaci).
- Domácí panel pak zobecňoval izraelské zkušenosti v boji s mezinárodním terorismem. Zde byla konstatována nutnost proaktivní izraelské politiky a nejenom spoléhání se na preventivní a obranná opatření (zaznělo zde např. důležité vystoupení emeritního šéfa izraelského vojenského zpravodajství *brigádního generála I. Bruna*).
- Otázky globálního džihádu byly spojovány s rizikem vyššího stupně participace ISIS na světovém terorismu v případě eliminace jejich vlivu na dříve dobytých územích. Inspirativní byla debata k problematice tzv. osamělých vlků. Zde bylo řečeno, že je tento termín poněkud zavádějící, neboť je spíše vzácné, že

jedinec plánuje a vykoná teroristický útok zcela sám, bez vazeb na jinou teroristickou skupinu (v této problematice stojí zcela jistě za zmínku vystoupení profesora B. Ganora).

- V oblasti zneužívání internetu ze strany světového terorismu byla nalezena shoda, že mezinárodní tlak by měl být kladen na omezení šíření radikálních zpráv, avšak při zachování rovnováhy mezi svobodou slova a bojem s terorismem.
- V otázce rizika zneužívání migrace a velkých migračních vln teroristy byla konstatována shoda, že samotní uprchlíci a migranti nepředstavují přímou teroristickou hrozbu. Migrace je však zneužívána teroristy tím, že jednak naznačují možnost proniknutí do prostředí uprchlíků, ale existuje zde i reálný problém postupné radikalizace části uprchlíků díky nedostatečným integračním programům v přijímacích destinacích. V tomto bloku zazněl i jediný český příspěvek konference přednesený PhDr. Janem Paďourkem. Ten ve svém vystoupení věnovanému českému, resp. středoevropskému pohledu na migraci a jejímu případnému zneužití teroristy, podpořil názor, že teroristé působící v Evropě nepotřebovali využít migrační vlny k tomu, aby zde byli přítomní a navíc aktivní. Podle jeho slov se polarizace společnosti v Evropě v otázce uprchlíků zhoršuje, což také představuje hrozbu. Proto je nutné poskytovat vzdělávací a integrační programy, které by tyto hrozby alespoň částečně eliminovaly. Evropské národy pak budou muset najít kompromis mezi svobodou pohybu a uzavřenými hranicemi a bezpečností, zdůraznil J. Paďourek.

Obrázek 5 PhDr. Jan Paďourek během vystoupení v sekci A316 Nedávná migrace do Evropy na Světovém summitu proti terorismu v Herzliyi v r. 2016

4 ZÁVĚR

Poslední Summit konaný 11.-14.9.2017 se nesl ve znamení tématu „Teroristický labyrint“, kde se pozornost soustředila na analýzu a diskusi zaměřených zejména na vlivy a trendy dotýkajících se role masových médií v souvislosti s

terorismem a kontraterorismem. Náplň předchozího Summitu, který se uskutečnil v době 11.-15.9.2016, bylo pod heslem „Vyřešení rébusu terorismu“. Tento slogan výstižně vyjadřoval jeho zaměření na minulou, současnou a budoucí rozmanitost projevů terorismu a naléhavou potřebu držet tuto novodobou hrozbu s dostatečným předstihem na uzdě s cílem minimalizovat její dopad na bezpečnost státu a jeho občanů.

Světový summit proti terorismu se pořádá v izraelské Herzliyi symbolicky každé září, jako ikonická reakce izraelské a světové odborné veřejnosti na tragické události spojené s teroristickými útoky v USA, kde největší z nich, útok na Světové obchodní centrum (WTC) si vyžádal celkem 2996 obětí [5,6]. Tyto útoky, provedené 11. září 2001, byly sérií koordinovaných teroristických akcí. Provedlo je 19 příslušníků militantní islamistické organizace Al-Káida vedené Usámem bin Ládinem. Útočníci pocházeli většinou ze Saudské Arábie a někteří se na útok připravovali více než rok, během něhož absolvovali v amerických soukromých střediscích příslušné kursy pro výcvik pilotů. Z těchto tragických události vyplynula celá řada poučení, které jsou vždy podrobně na summitech analyzovány.

V tomto roce se Světový summit proti terorismu rovněž uskuteční na stejném místě v Izraeli. Jeho konání je plánováno v době 2.-6.9.2018 [7].

LITERATURA

- [1] *IDC – The Interdisciplinary Center Herzliya*. Dostupné na [www](http://www.herzliyaconference.org/eng/?CategoryID=433) (cit. 24.3.2018): <http://www.herzliyaconference.org/eng/?CategoryID=433>.
- [2] *ICT – International Institute for Counter-Terrorism*. Dostupné na [www](https://www.ict.org.il/#gsc.tab=0) (cit. 24.3.2018): <https://www.ict.org.il/#gsc.tab=0>.
- [3] *World Summit on Counter-Terrorism (The Terrorism Maze)*. ICT's 17th Annual International Conference, 11-14 Sept. 2017, Herzliya, Israel. [cit. 2013-04-20]. ISSN 0323-1844. Dostupné na [www](https://www.ict.org.il/ContentWorld.aspx?ID=36#gsc.tab=0) (cit. 24.3.2018): <https://www.ict.org.il/ContentWorld.aspx?ID=36#gsc.tab=0>.
- [4] *World Summit on Counter-Terrorism (Unpuzzling Terrorism)*. ICT's 16th Annual International Conference, 11-15 Sept. 2016, Herzliya, Israel. Dostupné na [www](https://www.ict.org.il/images/ICT16-Conference-Summary.pdf) (cit. 24.3.2018): <https://www.ict.org.il/images/ICT16-Conference-Summary.pdf>.
- [5] *9/11 Attacks*. Dostupné na [www](https://www.history.com/topics/9-11-attacks) (cit. 24.3.2018): <https://www.history.com/topics/9-11-attacks>.
- [6] *September 11th terror attacks fast facts*. Dostupné na [www](https://edition.cnn.com/2013/07/27/us/september-11-anniversary-fast-facts/index.html) (cit. 24.3.2018): <https://edition.cnn.com/2013/07/27/us/september-11-anniversary-fast-facts/index.html>.
- [7] *ICT's 18th International Conference – World Summit on Counter-Terrorism*, Sept. 3-6 2018. Herzliya, Israel. Dostupné na [www](https://www.facebook.com/ICT.org.il/) (cit. 24.3.2018): <https://www.facebook.com/ICT.org.il/>.